

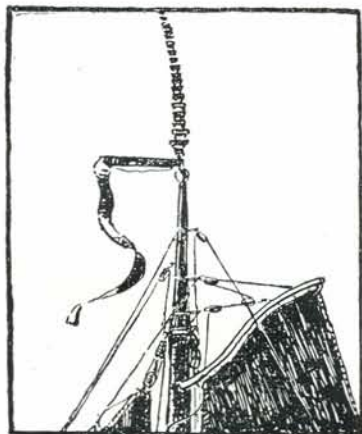
Reünie van Ronde en Platbodem-jachten

Bij de Reünie van het Stamboek werd, als gebruikelijk, ook weer admiraalzeilen gehouden. Hier ziet men het eerste eskader, bestaande uit boeiers en bollen, op weg naar het vlaggeschip om de admiraal het saluut te brengen.

(Foto J. Dutilh W. F.zn.)

In Veere herleefde de geschiedenis

ZO langzamerhand is Veere's haven weer leger geworden en zijn vele van de oud-Nederlandse jachten, die naar hier waren gekomen voor de kostelijke Reünie van het Stamboek weer weggevaaren. Enkelen hebben de thuisreis al moeten aanvaarden, maar de meesten hebben de gelegenheid aangegrepen om meer van onze Zeeuwse wateren te bevangen dan alleen het stilstaande Veerse Meer. En daaraan doen zij goed. Want is er bijvoorbeeld mooier vaarwater denkbaar dan de Oosterschelde met zijn heerlijk klare bruisende zee-water, dat bij elk tij wordt vernieuwd, met zijn stromingen, waarvan de zeiler mooi gebruik kan maken, met de geheel eigen verrukkelijke atmosfeer van Zeeland? Alleen reeds om zo velen er toe

te brengen hier te varen, voordat het te laat is en de afsluitingen veel van de bekoring ervan hebben weggenomen, was het goed, dat de „Vrienden van het Ronde en Platbodem Jacht” ditmaal in Veere bijeen zijn gekomen. Maar dit is maar een „terzijde”...

Want de ware bedoeling was zeker om Veere, dit kostelijk kleinood, te tonen aan vele vrienden van het oud-Nederlandse schip van wie verwacht mocht worden, dat zij liefde zouden kunnen opvatten voor dit oude havenstadje met zijn vele bekoorlijkheden. En aan Veere werd zo nieuw reliëf gegeven door een haven vol karakteristieke jachten, die enkele dagen kon doen vergeten wat hier door het heengaan van de vissersvloot verloren is gegaan. Want hoe

Voltreffer!! Met de glimlach van de overwinnaar aanschouwt deze dappere strijder (en bekend zeiler) de vuurzee in de Spaanse eskaders. De eeuwenoude kanonnen op het fort „Den Haak” van Veere hadden hun werk goed gedaan!

goed pasten onze ronde en platbodem-jachten in deze oude entourage! En zeker heeft deze gebeurtenis voor velen hier in Veere en in het gewest de ogen geopend voor wat hier bij een goed beleid op het gebied van de watersport bereikt kan worden behalve de druk bezochte Pinksterwedstrijden van de laatste jaren, die van zo'n geheel andere allure zijn en die zoveel meer een vreemd element vormen in deze historische omgeving.

Maar bij deze Reünie van de Vrienden van het Ronde en Platbodem-jacht werd er naar gestreefd de historie te laten herleven. En met succes, dankzij de ijverige naspeuringen van de voorzitter van het Stamboek, Van Waning, dankzij het organisatietalent van secretaris Huite-ma en natuurlijk dankzij medewerking van vele zijden, niet het minst van de jonge Jachtclub Veere en van de plaatselijke autoriteiten. En bij de gehele organisatie ter plaatse moeten de heren Van Kranen en Kok van de Westeinder Zeilwedstrijden, alsmede de heer J. van der Plas, zeker met ere worden genoemd.

Een stukje geschiedenis

Het eerste stukje historie, dat wij lieten herleven, werd vrijdag 19 juli in de avonduren bij schemer en vallende duisternis opgevoerd. Dit was de „Slag bij Den Haak”, die in 1573 werd gestreden tussen de Spaanse vloot van Alva onder commando van de admirals Beauvoir en Don Felix de Goesman en de Prinsenvloot onder gezag van Bouwen

Ewouts, juist door de Prins van Oranje benoemd tot admiraal van Zeeland.

De hoek van Den Haak zal men niet alleen op alle oude kaarten van Walcheren vinden, maar deze is ook nog op de hedendaagse zeekaart aangegeven. Het is ongeveer waar de duinen van Vrouwenpolder in een dijk overgaan en het was blijkbaar een geschikt punt voor een landing, zodat er in 1574 een fort werd gebouwd een jaar na de slag, die wij in een spiegelgevecht voor Veere hebben getracht te laten herleven.

Voor wie de geschiedenis niet meer zo duidelijk voor de geest staat: op 1 april 1572 veroverden de Watergeuzen Den Briel, op 6 april daaropvolgend bevrijdt Vlissingen zichzelf, spoedig gevolgd door andere plaatsen, ook de stad Veere, en het gehele platteland van Walcheren. Alleen Middelburg bleef door Spaans-Waalse troepen bezet. De Hertog van Alva besluit alles op alles te zetten om de stad te behouden en Walcheren te heroveren en er volgen in de jaren 1572 en 1573 een reeks zeegevechten en schermutselingen tussen door de Spanjaarden uitgeruste vloten en de wakkere Zeeuwen, die met hun kleine schepen de Spanjaarden telkens weer aantastten. Een van deze gevechten was de slag bij Den Haak van 26 augustus 1573, degen die als voorbeeld werd gekozen voor het spiegelgevecht van onze ronde en platbodem-jachten, omdat deze slag zich goeddeels in de nacht heeft afgespeeld.

Zo lag dan — nadat 's middags een „generale repetitie” had plaatsgevonden — in de avond van 19 juli 1663 de Spaanse vloot voor anker op de rede van Veere, waarvan het Noorderhoofd de hoek van Den Haak moest voorstellen. Het waren voornamelijk de grootste jachten van de vloot van ruim zeventig schepen, die naar Veere waren gekomen. Zij voerden de Bourgondische vlag, zijnde een witte vlag met een rood gehaakt liggend kruis.

In de vallende duisternis valt de Prinsenvloot aan, varende in twee eskaders, dat van Veere komende van het noorden, dat van Vlissingen van het zuiden, onder volle zeilen. Kanonnen bulderen en fakkels en rood Bengaals licht geven een fantastisch beeld van dit zeegevecht. Keer op keer vallen de Geuzen aan, branders bedreigen de Spaanse schepen, kanonnen op Veere's noorderhoofd bulderen, gebrul van de strijdenden, hoorn-geschal van de schepen verlevendigen het beeld, dat duizenden toeschouwers naar Veere heeft getrokken.

Voldaan over deze geslaagde vertoning vielen de opvarenden van de vijandelijke vloten na 10 uur de haven van Veere weer binnen, waar al spoedig eert recht feestelijke stemming heerste.

Admiraalzeilen

De volgende dag, zaterdag de 20e, was aan het admiraalzeilen gewijd. Ook dit is ontleend aan onze maritieme historie. Waar eertijds het oefenen met een vloot

Boven: de slag bij Den Haak is in volle gang. Links: nog een beeld van het admiraalzeilen op het Veerse Meer.
(Foto's J. Dutilh W. F.zn.)

zeilende schepen onder admiraalschap noodzakelijk was om in de strijd ter zee met succes in vlootverband te kunnen optreden, werd dit admiraalzeilen later een vermaak voor hen, die voor hun plezier zeilden. Het is verheugend dat het Stamboek dit admiraalzeilen bij zijn zomerbijeenkomsten weer regelmatig beoefent. Ditmaal trad jhr. mr. A. F. C. de Casembroot, Commissaris der Koningin in Zeeland, als Admiraal ter zee op aan boord van het vlaggeschip De Jonge Joseph, de hengst van kapitein J. Goedkoop Dzn. Achtereenvolgens brachten de zeven eskaders, waarin de vloot was verdeeld, in kiellinie zeilende, aan de admiraal het saluut door het ter halverwege strijken van de fok. Het 1e eskader bestond uit tien boeiers en bollen, het 2e uit acht tjalken. Daarna kwam het eskader grondels en Staverse jollen en dat der schokkers, pluten, aken en blazers, die uit zes en acht eenheden bestonden. Het 5e eskader werd gevormd door acht hoogaarsen en hengsten, het 6e door twaalf botters en de rij werd gesloten door het 7e eskader van twaalf schouwen. Het was een kostelijk gezicht deze grote vloot zijn manoeuvres te zien maken bij een frisse bries en prachtig zonnig weer op het echt om zo'n verlevendiging vragende, nog kale Veersemeer. Vooral toen eskader na eskader in frontlinie van de noordwal naar het zuiden koerste, was dit een schoon gezicht. Ik weet niet wie van dit alles meer genoten, de zeilers zelf of de talrijke toe-

schouwers waarvan de wallen bij Veere „zwart zagen”.

Uiterst voldaan kwamen de zeilers weer in de haven terug, die spoedig weer tjokvol lag. Daarna ging het per bus of auto naar Middelburg waar in de mooie burgerzaal van het stadhuis de gezamenlijke maaltijd plaatsvond, waaraan ruim 250 deelnemers aanzaten. Het was een mooi en levendig feest.

De wedstrijden

En 's zondags volgden op dit alles de wedstrijden, waarin met overgave werd gestreden door een groot deel van de vloot. De afvaart was voor de Campveerse toren en de baan liep eerst naar een boei nabij de afsluitdijk, daarna weer langs de stad in zuidoostelijke richting, waarna de aankomst weer voor Veere lag, zodat er ook van de wal veel te zien was. Het was misschien jammer, dat er in deze baan niet wat meer te kruisen viel, maar dat deed aan de animo waarmee gezeild werd niets af.

Natuurlijk leverde de klasse der boeiers een prachtig gezicht op, maar ook de tjalken, waarvan er zeven startten, waarbij nog de Lemsteraak De Vrouwe Antoinette Elizabeth kwam, waren de moeite waard om te zien. Er was voorts een mooie klasse van acht botters, een van zes hoogaarsen en dergelijke schepen en ten slotte een schouwenklasse, waarin zes schepen uitkwamen.

Het vaarwater moest worden gevolgd en de betoning behoorde tot de merktekens van de baan, een bepaling waaraan de twee eerst aankomende van de tjalken-klasse, de reeds genoemde Lemsteraak en de Ziet o p U Zelveven zich niet bleken te hebben

gehouden, zodat de stuurlieden van deze schepen hun verklaring niet konden tekenen. Voor de uitslagen van deze wedstrijden moge worden verwezen naar de rubriek achter in dit nummer.

Het is merkwaardig de berekende tijden eens te vergelijken, want dan zien wij voor de snelsten in de verschillende klassen: boeiers 2 uur 15 minuten 0 seconden, tjalken 2.18.15, botters 2.13.52, hoogaarsen 2.18.29, schouwen 2.17.0, tijden dus, die elkaar maar weinig ontlopen. Daarbij moet worden vermeld, dat onder de oude voorgiftregeling werd gezeild. Bij de botters, de schepen die elkaar wat type in deze vloot het meest nabij kwamen, zien wij voor de eerste vijf aankomende jachten de gecorrigeerde tijden 2.18.29; 2.18.50; 2.19.12; 2.22.0; 2.22.13. Ook uit deze uitkomst zou men kunnen besluiten, dat de oude formule nog zo gek niet is. Daarbij moet worden bedacht, dat er weinig te kruisen viel, maar juist dan gaan factoren als de stand en de kwaliteit van de zeilen, de zwaarden en de stuurmanskunst, factoren die niet in een formule zijn te vangen, meespreken.

Na de prijsuitdeling door ir. J. P. Berdenis van Berlekom, voorzitter van de Jachtclub Veere in het clubgebouw was het einde gekomen van deze ongetwijfeld bijzonder geslaagde Reünie van het Stamboek. Met Veere als basis, gezegend met prachtig zeilweer, kon het haast niet anders. Maar zeker was hierbij ook de geest van goede kameraadschap en in vele gevallen vriendschap, die in deze vloot heerste, van veel belang. Ik ben overtuigd dat alle deelnemers na afloop zullen hebben gedacht: voor zo'n reünie tekenen wij zeker weer.

J. L.